

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O UZURPACIJAMA I DOBROVOLJAČKIM KOMPETENCIJAMA**

Banja Luka, maj 2019. godine

**ZAKON
O UZURPACIJAMA I DOBROVOLJAČKIM KOMPETENCIJAMA**

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i postupak za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta koje je do 6. aprila 1941. godine bilo državna svojina (bivši erar) u svojini nosilaca svojine javnog prava iz člana 22. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11 i 60/15) i na dobrovoljačkim kompetencijama.

Član 2.

(1) Uzurpacijom, u smislu ovog zakona, smatra se svako samovoljno zauzimanje, odnosno bespravno držanje zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava.

(2) Neće se smatrati uzurpacijom zauzimanje zemljišta prije 8. jula 1955. godine koje je javno dobro, kao i zauzimanje zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava, ako su nosioci svojine javnog prava to pravo stekli po agrarnim propisima poslije Drugog svjetskog rata od fizičkih i tadašnjih privatno-pravnih lica, osim prava stečenih u skladu sa članom 7. tačka a) Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji („Službeni list NR BiH“, br. 2/46, 18/46, 20/47, 29/47, 37/49, 14/51 i 41/67).

Član 3.

Nosioci svojine javnog prava su lica iz člana 22. Zakona o stvarnim pravima.

Član 4.

Pod dobrovoljačkim kompetencijama smatra se zemljište koje je iz državne svojine dato u svojinu dobrovoljcima ratova od 1912. do 1918. godine, po propisima kojima su regulisane navedene kompetencije.

Član 5.

(1) Na zemljištu koje je uzurpirano prije 8. jula 1955. godine može se priznati pravo svojine uzurpantu, ukoliko odredbama ovog zakona nije drugačije određeno.

(2) Na zemljištu koje je uzurpirano poslije roka iz stava 1. ovog člana ne priznaje se pravo svojine uzurpantu.

Član 6.

(1) Na uzurpiranom zemljištu može se priznati pravo svojine samo ako je uzurpant fizičko lice.

(2) Ako je uzurpirano zemljište prešlo u posjed drugog lica prije 8. jula 1955. godine po bilo kom osnovu, uzurpantom se smatra to drugo lice.

(3) Ukoliko je uzurpirano zemljište prešlo u posjed drugog lica poslije 8. jula 1955. godine, uzurpantom će se smatrati to drugo lice samo u slučaju da je prenos uslijedio po valjanom pravnom osnovu.

Član 7.

Pravo svojine koje se priznaje uzurpantu na uzurpiranom zemljištu upisuje se u javnu evidenciju o nepokretnostima (u daljem tekstu: javna evidencija), u korist uzurpanta.

Član 8.

Neće se priznati pravo svojine na zemljištu koje je uzurpirano prije 8. jula 1955. godine:

- 1) u slučaju da je to zemljište prije 8. jula 1955. godine po kulturi bilo šuma,
- 2) u slučaju da to zemljište predstavlja enklavu poljoprivrednog zemljišta na kojoj nisu sagrađeni stambeni objekti i ako je površinom manja od 2 hektara,
- 3) u slučaju enklava i poluenklava koja smeta pravilnom gazdovanju šumama u šumskom kompleksu,
- 4) ako je na smetnji pravilnom uređenju bujičnih i erozivnih područja,
- 5) ako je na smetnji komunikacijama,
- 6) u slučaju da to zemljište nije evidentirano u premjeru izvršenom u Gaus–Krigerovoj projekciji od 8. jula 1955. godine do stupanja na snagu ovog zakona, osim za zemljište za koje nije urađen novi premjer,
- 7) u slučaju da to zemljište u momentu raspravljanja uzurpacije nije u posjedu uzurpanta,
- 8) u slučaju da je to zemljište uzurpant napustio.

Član 9.

Zemljište koje je po kulturi šuma, u smislu ovog zakona, smatra se zemljištem koje je kao takvo definisano posebnim propisima koji uređuju oblast šuma.

Član 10.

- (1) Enklave su zemljišta koja se nalaze unutar šuma ili šumskog zemljišta.
- (2) Izuzetno, pravo svojine može se priznati na enklavama i poluenklavama zvanim vrtače u kraškim područjima, ukoliko ne smetaju sprovođenju mjera za unapređivanje poljoprivrede i pošumljavanja, uređenja bujica i njihovih tokova i ne nalaze se u predjelu šuma.
- (3) Priznaće se pravo svojine na enklavama, poluenklavama koje predstavljaju veće površine poljoprivrednog zemljišta, koje je zauzeo, obrađuje ih i na kojima je podigao stambene ili poljoprivredne objekte veći broj poljoprivrednika.
- (4) Pod većom površinom poljoprivrednog zemljišta smatra se najmanje pet hektara, a pod većim brojem poljoprivrednika najmanje tri domaćinstva.

Član 11.

(1) Zemljištem na smetnji komunikacijama, u smislu ovog zakona, smatra se ono zemljište koje sprečava ili otežava pravilan saobraćaj na javnim i šumskim putevima, saobraćaj u naselju ili pristup pojilima ili seoskim ispašama.

(2) Ako samo jedan dio uzurpiranog zemljišta smeta komunikacijama, pravo svojine neće se priznati samo na tom dijelu.

Član 12.

(1) Po odredbama ovog zakona raspraviće se i odnosi iz zakupa državnog zemljišta koji su nastali prije 6. aprila 1941. godine na osnovu rješenja tadašnjih šumarskih i agrarnih organa donesenih u svrhu sprovođenja unutrašnje kolonizacije ili u svrhu pretvaranja krša i goleti u šumsku kulturu, kao i radi podizanja stambenih zgrada, pod uslovima da takva zemljišta i danas drže zakupci, odnosno njihovi pravni sljedbenici, primjenjujući odredbe člana 6. stav 2. ovog zakona.

(2) Po odredbama ovog zakona raspraviće se i odnosi nastali iz dodjeljivanja u svojinu državnog zemljišta prije 6. aprila 1941. godine, na osnovu odluke tadašnjih šumskih i agrarnih organa.

(3) Ako lica, odnosno njihovi pravni sljedbenici i sada drže zemljište koje im je ranije dato u svojinu pravosnažnim odlukama bivših šumarskih i agrarnih organa koje nisu sprovedene u javnim evidencijama o nepokretnostima, po njihovom zahtjevu ili po službenoj dužnosti, donijeće se rješenje o određivanju upisa prava svojine na tom zemljištu u javnim evidencijama o nepokretnostima u njihovu korist, primjenjujući odredbe čl. 5. i 6. ovog zakona.

Član 13.

Postupak za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta, u smislu ovog zakona, sprovodi i rješenje donosi nadležni organ uprave za imovinsko-pravne poslove (u daljem tekstu: nadležni organ).

Član 14.

Postupak za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta, u smislu ovog zakona, pokreće se na zahtjev uzurpanta, nosioca svojine javnog prava čije je zemljište uzurpirano, Pravobranilaštva Republike Srpske ili po službenoj dužnosti.

Član 15.

Zahtjev za priznavanje prava svojine na uzurpiranom zemljištu sadrži:

- 1) lične podatke o uzurpantu,
- 2) podatke o uzurpiranom zemljištu,
- 3) podatke o tome kada je zemljište uzurpirano i od kada ga i po kom osnovu uzurpant drži.

Član 16.

Nadležni organ pokreće postupak za raspravljanje uzurpacije po službenoj dužnosti u slučajevima kada se, u skladu sa Zakonom o premjeru i katastru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12, 110/16 i 62/18), utvrdi postojanje uzurpacije.

Član 17.

(1) Nadležni organ za imovinsko-pravne poslove pribavlja podatke o uzurpiranom zemljištu iz javnih evidencija o nepokretnostima i održava usmenu raspravu na licu mjesta, na koju poziva stranke.

(2) Kulturu uzurpiranog zemljišta utvrđuje nadležni organ putem vještaka poljoprivredne i šumarske struke.

Član 18.

(1) Rješenjem nadležnog organa raspraviće se pitanje priznavanja prava svojine i u slučaju kada zahtjev za priznavanje prava svojine na uzurpiranom zemljištu postavljaju dva ili više lica.

(2) Rješenje, pored ostalog, sadrži podatke o uzurpiranom zemljištu iz javnih evidencija i odluku o tome da li se na uzurpiranom zemljištu priznaje pravo svojine i sa kojim dijelovima.

Član 19.

(1) Rješenjem kojim se uzurpantu ne priznaje pravo svojine na uzurpiranom zemljištu određuje se nosilac svojine javnog prava na tom zemljištu i nalaže upis u javne evidencije.

(2) Uzurpirano zemljište na kojem nije priznato pravo svojine uzurpant je dužan da napusti i ukloni sve objekte koji se nalaze na tom zemljištu u roku od šest mjeseci od dana pravosnažnosti rješenja.

Član 20.

Ako se u toku postupka utvrdi da je uzurpacija izvršena poslije 8. jula 1955. godine, organ uprave sprovodi postupak bez angažovanja vještaka iz člana 17. stav 2. ovog zakona i donosi rješenje kojim određuje da je uzurpant dužan da napusti uzurpirano zemljište, a rok za napuštanje je šest mjeseci od dana pravosnažnosti rješenja.

Član 21.

(1) Pravosnažno rješenje kojim se uzurpantu priznaje pravo svojine na uzurpiranom zemljištu je pravni osnov za uknjižbu u javnim evidencijama.

(2) Uknjižba prava svojine se vrši po službenoj dužnosti.

(3) Rješenje se dostavlja uzurpantu, nosiocu svojine javnog prava i Pravobranilaštvu Republike Srpske.

Član 22.

Troškove postupka snosi uzurpant, bez obzira na to ko je podnosilac zahtjeva, kao i da li je uzurpantu priznato pravo svojine na uzurpiranom zemljištu ili ne.

Član 23.

(1) Pravosnažno rješenje kojim se uzurpantu ne priznaje pravo svojine na uzurpiranom zemljištu po bilo kom osnovu, smatra se izvršnom ispravom za uklanjanje uzurpanta administrativnim putem sa uzurpiranog zemljišta.

(2) U slučaju da uzurpant ne napusti uzurpirano zemljište na kojem mu nije priznato pravo svojine po bilo kom osnovu, nadležni organ izvršava rješenje prinudnim putem na zahtjev nosioca svojine javnog prava kome je pravo svojine utvrđeno, a troškove izvršenja snosi uzurpant.

Član 24.

Postupak za raspravljanje uzurpacija i sprovođenje izvršenja vrši se po odredbama Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 25.

(1) Svojestvo dobrovoljca steklo je svako fizičko lice koje je u toku ratova od 1912. do 1918. godine svojevoljno stupilo u srpsku ili crnogorsku vojsku, zaključno do 5. novembra 1918. godine i ostalo na vojnoj dužnosti do demobilizacije ili je od vojne dužnosti ranije bilo oslobođeno kao nesposobno, zbog državnih potreba, kao i svako fizičko lice koje je do rata 1912. godine ili u ratovima 1912. godine dobrovoljno, aktivnim učešćem u vezi sa požrtvovanjem pomogalo ostvarenju narodnog oslobođenja i ujedinjenja.

(2) Neboračke parcele od tri hektara i boračke parcele od pet hektara ostavljaju se kao svojina dobrovoljcima iz stava 1. ovog člana, koje su im ranije, na osnovu propisa Kraljevine Jugoslavije (Zakon o dobrovoljcima iz 1921. godine, odnosno 1928. godine) dodijeljene.

Član 26.

(1) Postupak iz člana 25. stav 2. ovog zakona pokreće se na zahtjev zainteresovane stranke i u tom postupku se utvrđuje postojanje svojstva dobrovoljca i vrši dodjela dobrovoljačkog zemljišta.

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana sprovodi nadležni organ za imovinsko-pravne poslove i, ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovim zakonom, donosi rješenje kojim se zemljište ostavlja u svojinu zakonskog nasljednika dobrovoljca, te nalaže upis na zakonskog nasljednika dobrovoljca u javne evidencije.

Član 27.

Rješenje iz člana 26. stav 2. ovog zakona dostavlja se podnosiocu zahtjeva iz člana 26. stav 1. ovog zakona, Pravobranilaštvu Republike Srpske i Tužilaštvu Republike Srpske.

Član 28.

Troškove postupka iz člana 26. ovog zakona snosi podnosilac zahtjeva iz člana 26. stav 1. ovog zakona.

Član 29.

Postupci koji nisu okončani po ranije važećem propisu okončaće se po odredbama ovog zakona.

Član 30.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:

Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović

OBRAZLOŽENJE
NACRTA ZAKONA O UZURPACIJAMA I
DOBROVOLJAČKIM KOMPETENCIJAMA

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 6) na član 68. Ustava Republike Srpske kojim je propisano da Republika uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske kojim je propisano da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.02.020-1888/19 od 28. maja 2019. godine, ustavni osnov za donošenje Nacrta zakona o uzurpacijama i dobrovoljačkim kompetencijama sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 6. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, prema kojem Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač Zakona je u skladu sa članom 41. stav 1. t. 5) Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14) u obrazloženju naveo razloge za donošenje ovog zakona.

Shodno navedenom, ovim zakonom se uređuju uslovi i postupak za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava i na dobrovoljačkim kompetencijama. S tim u vezi, propisuje se šta se smatra uzurpacijom, rok do kojeg se neće smatrati da postoji uzurpacija zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava, kao i šta se smatra dobrovoljačkim kompetencijama. Takođe, propisuje se do kada se može priznati pravo svojine uzurpantu na uzurpiranom zemljištu (zemljište uzurpirano prije 8. jula 1955. godine) i taksativno se navode slučajevi u kojima se neće priznati pravo svojine na zemljištu koje je uzurpirano prije 8. jula 1955. godine.

Pored toga, uređuje se upis prava svojine na uzurpiranom zemljištu u javnu evidenciju i određuje nadležnost organa za sprovođenje postupka raspravljanja imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta, kao i pokretanje postupaka za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta, sadržaj zahtjeva, način pribavljanja podataka o uzurpiranom zemljištu, kao i način utvrđivanja kulture uzurpiranog zemljišta. Isto tako, propisuje se obaveza i rok u kome je uzurpant dužan da napusti uzurpirano zemljište ako se u toku postupka utvrdi da je uzurpacija izvršena poslije 8. jula 1955. godine, kao i način izvršenja pravosnažnog rješenja organa uprave u slučaju kada uzurpantu nije priznato pravo svojine po bilo kom osnovu na uzurpiranom zemljištu.

Predmetnim zakonom uređuje se i postupak u kome se utvrđuje svojstvo dobrovoljca i vrši dodjela dobrovoljačkog zemljišta.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo razmotrio je predmetni zakon i, ne upuštajući se u ocjenu cjelishodnosti ponuđenih rješenja, uputio obrađivaču primjedbe i sugestije koje su se odnosile na primjenu Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske. Obrađivač Zakona prihvatio je navedene sugestije i ugradio ih u tekst Zakona.

Obrađivač navodi da je u skladu sa Smjernicama za postupanje republičkih organa uprave o učešću javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike

Srpske“, br. 123/08 i 73/12), utvrđeno da je Zakon od interesa za javnost, te je tekst Nacrta objavljen na internet stranici Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove radi dostavljanja primjedaba i sugestija.

Budući da je usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa, mišljenje je Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo da se Nacrt zakona o uzurpacijama i dobrovoljačkim kompetencijama može uputiti na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020-1892/19 od 29. maja 2019. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta zakona o uzurpacijama i dobrovoljačkim kompetencijama, nije ustanovljeno da postoje relevantni izvori prava EU koji uređuju materiju dostavljenog nacrta, zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji oznaka „neprimjenjivo“.

Materiju Nacrta u dijelu primarnih izvora prava EU reguliše Povelja o osnovnim pravima EU, član 17 – Pravo vlasništva / Charter of fundamental Rights of the European Union, Article 17 – Right to property.

U dijelu prakse i standarda Savjeta Evrope, uzeta je u obzir Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Protokol uz Konvenciju o ljudskim pravima osnovnim slobodama / Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Article 1.

Donošenje ovog nacrta doprinijeće se ispunjavanju obaveza sadržanih u člana 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koje se odnose na poštovanje demokratskih principa i ljudskih prava, proglašeni u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i definisanih u Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Važećim zakonom propisan je postupak i uslovi za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta u državnoj svojini.

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi da se otklone nejasnoće i problemi nastali u primjeni važećeg Zakona od 2006. godine pa do danas, da se jasnije i preciznije definišu pojedine odredbe koje onemogućavaju potpunu primjenu u praksi, kao i da se na drugačiji način omogući brže i efikasnije rješavanje imovinsko-pravnih odnosa koji su nastali uzurpacijom zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava.

Pored toga, stupanjem na snagu Zakona o stvarnim pravima 2010. godine, nastala je i obaveza usklađivanja odredaba Zakona o uzurpaciji sa navedenim zakonom. Takođe, polazeći od činjenice da je osnivanje katastra nepokretnosti Republike Srpske, koje je u toku, a koji je od opšteg interesa, ovim novim zakonom omogućiće se brže, ekonomičnije i efikasnije rješavanje spornih imovinsko-pravnih odnosa na uzurpiranom zemljištu kao preduslov za osnivanje katastra nepokretnosti Republike Srpske u skladu sa Zakonom o premjeru i katastru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12, 110/16 i 62/18).

Prema važećem Zakonu preduslov za raspravljavanje uzurpacija je uspostavljanje granične linije između šuma i šumskog zemljišta s jedne strane i poljoprivrednog zemljišta s druge strane, a ovim zakonom se predlaže da se u postupku rješavanja imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava ta linija ne uspostavlja. Naime, uspostavljanje, tj. povlačenje granične linije izvršeno je prije 90-ih godina prošlog vijeka, tj. prije proteklog rata i one su izgubile svoj cilj i smisao, jer povlačenje linije nije samo sebi cilj, s obzirom na to da te linije, ako iza njihovog povlačenja ne uslijedi odmah

i raspravljanje uzurpacija, predstavljaju uzalud uloženi trud. Od 2006. godine, od stupanja na snagu Zakona o uzurpaciji, pa do danas, nijedna skupština jedinice lokalne samouprave nije svojom odlukom formirala komisiju za uspostavljanje granične linije, iz razloga što predlagana lica koja ispunjavaju uslove za članove komisije to nisu prihvatila i zakonom nije propisano kažnjavanje lica koja to odbijaju, a kako je po važećem Zakonu preduslov za raspravljanje uzurpacija uspostavljanje granične linije od komisije, nadležni organ do danas nije raspravio uzurpacije i pristupio rješavanju spornih imovinsko-pravnih odnosa na uzurpiranom zemljištu. Dalje, granična linija gubi svrhu i iz razloga što se uzurpantu, prema važećem Zakonu, priznaje pravo svojine na uzurpiranom zemljištu samo ako je ono po kulturi poljoprivredno zemljište, što znači da se ta činjenica može utvrditi na osnovu nalaza vještaka šumarske i poljoprivredne struke u svakoj konkretnoj upravnoj stvari u momentu raspravljanja uzurpacije, kako se predlaže ovim zakonom, a ne putem komisije. Imajući u vidu ratna dešavanja od 1990. godine do 1995. godine na našim prostorima znakovi o povučenim graničnim linijama su na terenu uglavnom uništeni, tako da je njegova obnova na terenu bila nemoguća, što znači da je i u tim slučajevima nadležni organ uprave onemogućen da na zakonit način raspravi i uzurpacije na područjima gdje su sačuvane odluke o povlačenju granične linije.

Jedan od razloga za donošenje ovog zakona je i to što važeći Zakon ne propisuje da je jedan od uslova za raspravljanje uzurpacije i taj da je uzurpirano zemljište evidentirano kao posebna parcela ili kao dio zemljišta u svojini uzurpanta na geodetskim planovima izrađenim na osnovu premjera u Gaus–Krigerovoj projekciji, a što se predlaže ovim zakonom. Evidentiranje uzurpacija kao posebnih parcela ili dijela parcela u svojini uzurpanta je omogućeno izvođenjem novog premjera na teritoriji bivše BiH od 8. jula 1955. godine, kada je prvi put donesen zakon kojim se reguliše materija uzurpacija, do danas, te se iz tog razloga predlaže taj datum u ovom zakonu. (Novi premjer na teritoriji Republike Srpske nije izvršen samo za dijelove opština Ljubinje, Nevesinje i Kalinovik.) Uvođenjem ovog uslova uticaće se na sprečavanje daljeg uzurpiranja zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava, jer će se smatrati novim uzurpacijama, iz razloga što eventualne buduće uzurpacije neće biti evidentirane na planovima i neće se ispuniti jedan od uslova za priznavanje prava svojine uzurpantu na takvom zemljištu.

Ustavom Republike Srpske garantovana je ista zaštita svojine svih nosilaca tog prava, a Zakonom o stvarnim pravima ukinuta podjela na privatnu i državnu svojinu, tj. postoji samo jedna vrsta prava svojine, bez obzira na to o kojem je nosiocu prava svojine riječ. Iz tih razloga ovim zakonom se propisuje da uzurpant koji je samovoljno zauzeo tuđu imovinu, tj. zemljište u svojini nosilaca svojine javnog prava, a po ovom zakonu ne ispunjava uslove da mu se prizna pravo svojine na uzurpiranom zemljištu, ne stiče pravo da se oslobodi troškova postupka koje je sam i izazvao, za razliku od važećeg Zakona. U slučaju kada se uzurpantu priznaje pravo na uzurpiranom zemljištu, predviđena je ista odredba kao u važećem Zakonu.

Dalje, ovim zakonom, za razliku od važećeg, ne predviđa se mogućnost utvrđivanja prava na bilo kakvu naknadu uzurpantu u slučaju kada mu se ne priznaje pravo svojine na uzurpiranom zemljištu. Naime, važećim Zakonom propisuje se mogućnost da se uzurpantu, u određenim slučajevima i pod određenim uslovima, utvrdi pravo na naknadu, u drugom zemljištu, ili u novcu. Predloženo rješenje je iz razloga što bi se davanjem uzurpantu prava na naknadu „nagrabilo“ samovoljno zauzimanje nepokretnosti u svojini drugog lica.

Takođe, pored rješavanja imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava, ovim zakonom se regulišu uslovi i postupci za ostavljanje u svojinu zemljišta koje je po propisima Kraljevine Jugoslavije dodjeljivano dobrovoljcima ratova od 1912. do 1918. godine. Do sada je ova materija regulisana Zakonom o agrarnoj reformi i kolonizaciji, i to članom 8. Taj zakon propisuje, između ostalog, kao uslov za ostavljanje u svojinu dodijeljenog zemljišta dobrovoljcu, i to da dobrovoljac drži u

posjedu to zemljište u momentu rješavanja o zahtjevu za ostavljanje u svojinu. Međutim, određen broj dobrovoljaca ili njihovih pravnih nasljednika nije mogao ispuniti taj uslov iz objektivnih razloga, te su dobrovoljcima ili njihovim pravnim nasljednicima ugrožena stečena prava, tj. nije im se ostavilo u svojinu dodijeljeno zemljište. Razlog što to zemljište nije bilo u posjedu dobrovoljaca ili njihovih pravnih nasljednika je taj što su ta lica bila fizički onemogućena nakon Drugog svjetskog rata da uđu u posjed tog zemljišta ili su spriječeni od tadašnje vlasti, koja je dobrovoljce smatrala kulacima, a u pojedinim dijelovima bivše Jugoslavije i neprijateljima države. Da bi se ispravila istorijska nepravda, ovim zakonom se ne propisuje kao jedan od uslova držanje tog zemljišta u posjedu od dobrovoljaca ili njihovih pravnih nasljednika u vrijeme raspravljavanja dobrovoljačkih kompetencija, već uslov da je lice imalo status dobrovoljca i da mu je kao dobrovoljcu zemljište dodijeljeno.

Kako se zemljište dobrovoljcima dodjeljivalo iz tadašnje državne svojine, a i uzurpacija je samovoljno zauzimanje zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava, tj. bivše državne svojine, predlaže se da se ova materija reguliše ovim zakonom.

Napominjemo, institut uzurpacije posljedica je neriješenih imovinsko-pravnih odnosa iz feudalnog doba na teritoriji BiH, koji još nisu raspravljeni i prema podacima koje je utvrdilo Izvršno vijeće BiH, 1992. godine bilo je oko 200.000 uzurpacija. Uzimajući u obzir ratna dešavanja nakon 1992. godine, računa se da je broj uzurpacija udvostručen u odnosu na podatke iz 1992. godine, a od toga više od polovine je na teritoriji Republike Srpske. Imajući u vidu veliki broj uzurpacija, a i velike površine zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava, to njima onemogućava racionalno korišćenje i domaćinsko upravljanje tim nepokretnostima, te je obrađivač mišljenja da će se ovim zakonom na brži i efikasniji način raspraviti sporni imovinsko-pravni odnosi na uzurpiranom zemljištu, što će kao krajnji ishod omogućiti nosiocima svojine javnog prava nesmetano upravljanje tim nepokretnostima.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. Nacrta uređuju se uslovi i postupak za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta (bivši erar) u svojini nosilaca svojine javnog prava i na dobrovoljačkim kompetencijama.

Članom 2. Nacrta propisuje se šta se smatra uzurpacijom, kao i rok do kada se neće smatrati uzurpacija zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava.

Članom 3. Nacrta propisuju se nosioci svojine javnog prava.

Članom 4. Nacrta propisuje se šta se smatra pod dobrovoljačkim kompetencijama.

Članom 5. Nacrta propisuje se do kada se može priznati pravo svojine uzurpantu na uzurpiranom zemljištu, a od kada ne može.

Članom 6. Nacrta utvrđuje se subjekt kojem se može priznati pravo svojine na uzurpiranom zemljištu.

Članom 7. Nacrta propisuje se upis prava svojine na uzurpiranom zemljištu u javnu evidenciju.

Članom 8. Nacrta propisuju se slučajevi kada se neće priznati pravo svojine na zemljištu koje je uzurpirano prije 8. jula 1955. godine.

Članom 9. Nacrta propisuje se da zemljište koje je po kulturi šuma kao takvo definisano posebnim propisima koji uređuju oblast šuma.

Članom 10. Nacrta propisuje se šta se smatra pod enklavama i uslovi za priznanje prava svojine na njima.

Članom 11. Nacrta propisuje se šta se smatra pod zemljištem na smetnji komunikacijama.

Članom 12. Nacrta propisuje da će se po odredbama ovog zakona raspraviti i odnosi iz zakupa državnog zemljišta nastali prije 6. aprila 1941. godine.

Članom 13. Nacrta određuje se nadležnost organa uprave za imovinsko-pravne poslove za sprovođenje postupka raspravljanja imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta i donošenje rješenja.

Članom 14. Nacrta propisuje se ko može podnijeti zahtjev za pokretanje postupka za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta.

Članom 15. Nacrta propisuje se sadržaj zahtjeva za priznavanje prava svojine na uzurpiranom zemljištu.

Članom 16. Nacrta propisuju se slučajevi kada je organ uprave za imovinsko-pravne poslove obavezan po službenoj dužnosti da pokrene postupak za raspravljanje uzurpacije.

Članom 17. Nacrta propisuje se način pribavljanja podataka o uzurpiranom zemljištu od organa uprave nadležanog za imovinsko-pravne poslove, kao i utvrđivanje kulture uzurpiranog zemljišta.

Članom 18. Nacrta propisuje se mogućnost donošenja rješenja o priznavanju prava svojine na uzurpiranom zemljištu u slučaju kada zahtjev postavljaju dva ili više lica, kao i da rješenje pored ostalog treba da sadrži podatke o uzurpiranom zemljištu te da li se na njemu priznaje pravo svojine i sa kojim dijelovima.

Članom 19. Nacrta propisuje se utvrđivanje prava svojine nosioca svojine javnog prava na uzurpiranom zemljištu kada se uzurpantu ne priznaje pravo svojine na zemljištu, nalog za upis prava svojine u javne evidencije, kao i rok do kada je uzurpant dužan da ukloni sve objekte koji se nalaze na tom zemljištu i napusti uzurpirano zemljište.

Članom 20. Nacrta propisuje se obaveza i rok u kome je uzurpant dužan da napusti uzurpirano zemljište ako se u toku postupka utvrdi da je uzurpacija izvršena poslije 8. jula 1955. godine.

Članom 21. Nacrta propisuje se osnov i način uknjižbe prava svojine u korist uzurpanta na uzurpiranom zemljištu u javne evidencije kao i kome se dostavlja rješenje o priznavanju prava svojine na uzurpiranom zemljištu.

Članom 22. Nacrta propisuje se ko snosi troškove postupka o priznavanju prava svojine na uzurpiranom zemljištu bez obzira na to ko je podnosilac zahtjeva.

Članom 23. Nacrta propisuje se način izvršenja pravosnažnog rješenja organa uprave u slučaju kada rješenjem uzurpantu nije priznato pravo svojine po bilo kom osnovu na uzurpiranom zemljištu, kao i ko snosi troškove izvršenja.

Članom 24. Nacrta propisuje se po kom zakonu se sprovodi postupak za raspravljanje uzurpacija i sprovođenje izvršenja.

Članom 25. Nacrta propisuju se uslovi za sticanje svojstva dobrovoljca kao i parcele koje su po propisima Kraljevine Jugoslavije dodijeljene u svojinu dobrovoljcima.

Članom 26. Nacrta propisuje se ko pokreće postupak za utvrđivanje svojstva dobrovoljca, dodjelu dobrovoljačkog zemljišta, donošenje rješenja kojim se zemljište ostavlja u svojinu zakonskog nasljednika dobrovoljca, bez obzira na činjenicu da li je dobrovoljac živ ili ne, kao i upis prava svojine na zakonskog nasljednika dobrovoljca u javne evidencije.

Članom 27. Nacrta propisuje se kojim subjektima se dostavlja rješenje iz člana 26. ovog zakona.

Članom 28. Nacrta propisuje se ko snosi troškove postupka iz člana 26. ovog zakona.

Članom 29. Nacrta propisuje se da će se postupci koji nisu okončani po ranije važećem propisu okončati po odredbama ovog zakona.

Članom 30. Nacrta propisuje se stupanje na snagu ovog zakona.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJU NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u sprovedeni proces metodologije kratke procjene uticaja propisa na Nacrt zakona o uzurpacijama i dobrovoljačkim kompetencijama, Ministarstvo privrede i preduzetništva, u Mišljenju broj: 18.06-020-1894/19 od 29. maja 2019. godine, konstatuje:

- Da Nacrt zakona nije planiran Programom rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske.
- Da je obrađivač pravilno analizirao postojeće stanje i definisao problem u Obrascu o sprovođenju skraćenog PUP-a, te da je problem sastavni dio „Razloga za donošenje ili izmjenu i/ili dopunu zakona“.
- Da je obrađivač pravilno definisao ciljeve koji se žele postići zakonom.

U vezi sa procesom konsultacija, obrađivač navodi da su prilikom izrade Nacrta zakona obavljene interesorne konsultacije, te da je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede aktivno učestvovalo u izradi ovog Nacrta zakona, a što je uveliko doprinijelo njegovoj kvalitetnijoj izradi.

Kod utvrđivanja opcija za rješavanje problema, obrađivač naveodi da je regulatorna promjena jedina opcija za rješavanje problema i ostvarenje definisanog cilja.

U vezi sa uticajem na poslovno okruženje, obrađivač je naveo da Nacrt ovog zakona neće prouzrokovati dodatna prilagođavanja, usklađivanja ili transakcione troškove u vezi sa poslovanjem, već će se kroz brže rješavanje spornih imovinsko-pravnih odnosa ubrzati ekonomski rast i ispuniti bitan preduslov za osnivanje katastra nepokretnosti Republike Srpske čije uspostavljanje je od opšteg interesa za Republiku Srpsku. Rješavanje spornih imovinsko-pravnih odnosa na uzurpiranom zemljištu doprinijeće i boljem privrednom rastu u Republici Srpskoj, a što će pozitivno uticati i na rad malih i srednjih preduzeća.

Što se tiče uticaja na javne budžete, obrađivač je naveo da će Nacrt ovog zakona imati pozitivan uticaj na javni budžet, jer će se angažovanjem stručnjaka iz oblasti poljoprivrede i šumarstva smanjiti troškovi provođenja upravnih postupaka u odnosu na važeće zakonsko rješenje, kojim je kao prethodno pitanje propisano povlačenje granične linije između šuma i šumskog zemljišta sa jedne strane i poljoprivrednog zemljišta sa druge strane, što usporava postupke i izaziva velike troškove.

U vezi sa socijalnim uticajima obrađivač navodi da će se Nacrtom ovog zakona, svim zainteresovanim licima, omogućiti jednostavniji i efikasniji pristup podacima o nepokretnostima iz javnih evidencija.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač navodi da izmjene i dopune ovog zakona neće imati uticaja na životnu sredinu.

Ovim nacrtom ne definišu se nove formalnosti niti se predviđa ukidanje i/ili izmjena postojećih formalnosti.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač prilikom primjene skraćenog procesa procjene uticaja propisa, postupio u skladu s metodologijom propisanom u t. VI i VIII Odluke o sprovođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa.

Sugerise se obrađivaču da do prijedloga zakona detaljnije analizira sve segmente uticaja, a posebno socijalne uticaje.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Prilikom izrade ovog zakona ispunjeni su uslovi iz t. 4. i 15. Smjernica za postupanje republičkih organa uprave i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike

Srpske“, br. 123/08 i 73/12). Procjena je da je Zakon od interesa za javnost, te je Nacrt zakona objavljen na internet stranici ove uprave radi dostavljanja eventualnih primjedaba i sugestija.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za izvršenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.